

جزوه مربوط به قانون کاهش مجازات حبس تعزیری مصوب ۱۳۹۹/۲/۲۳

ماده ۱ - مجازات‌های مقرر در کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی به شرح زیر کاهش یافته یا تبدیل می‌شود:

الف - مجازات حبس موضوع ماده (۶۱۴) قانون (به استثنای تبصره آن) به حبس درجه شش؛

ماده ۶۱۴ (اصلاحی ۱۳۹۹/۲/۲۳) - هر کس عمداً به دیگری جرح یا ضربی وارد آورد که موجب نقصان یا شکستن یا از کار افتادن عضوی از اعضا یا منتهی به مرض دائمی یا فقدان یا نقص یکی از حواس یا منافع یا زوال عقل مجنی علیه گردد در مواردی که قصاص امکان نداشته باشد چنانچه اقدام وی موجب اخلال در نظم و صیانت و امنیت جامعه یا بیم تجری مرتکب یا دیگران گردد به حبس درجه شش محکوم خواهد شد و در صورت درخواست مجنی علیه، مرتکب به پرداخت دیه نیز محکوم می‌شود.

ب - مجازات حبس موضوع ماده (۶۲۱) قانون، در صورتی که ارتکاب جرم به عنف یا تهدید باشد به حبس درجه چهار و در غیر این صورت به حبس درجه پنج؛

پ - تبصره ماده (۶۲۱) قانون، نسخ و در مورد شروع به جرم آن مطابق ماده (۱۲۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ عمل می‌شود.

* در مورد اصلاح مجازات ماده ۶۲۱ کتاب پنجم ق.م.ا. این ابهام وجود دارد که با این اصلاح یعنی اگر آدم‌ربایی با تهدید و ارعاب باشد مجازات حبس درجه ۴ و در غیر این صورت مجازات حبس درجه ۵ خواهد بود، آیا قسمت دوم ماده ۶۲۱ کتاب پنجم ق.م.ا. مصوب ۱۳۷۵ در مورد آدم‌ربایی مشدد یعنی (در صورتی که سن مجنی علیه کمتر از ۱۵ سال تمام باشد، یا ربودن توسط وسایل نقلیه انجام پذیرد یا به مجنی علیه آسیب جسمی یا حیثیتی وارد شود مرتکب به حداکثر مجازات محکوم می‌شود) نسخ شده است یا خیر؟ در این خصوص دو نظر وجود دارد برخی از حقوق‌دانان قائل به عدم نسخ قسمت دوم ماده ۶۲۱ کتاب پنجم ق.م.ا. و برخی قائل به نسخ آن هستند.

* اگر قائل به عدم نسخ قسمت دوم ماده ۶۲۱ کتاب پنجم ق.م.ا. باشیم متن ماده به این شکل خواهد بود:

ماده ۶۲۱ (اصلاحی ۱۳۹۹/۲/۲۳) - هر کس به قصد مطالبه وجه یا مال یا به قصد انتقام یا به هر منظور دیگری به عنف یا تهدید یا حيله یا به هر نحو دیگر شخصاً یا توسط دیگری شخصی را برباید یا مخفی کند در صورتی که به عنف یا تهدید باشد به حبس درجه چهار و در غیر این صورت به حبس درجه پنج، محکوم خواهد شد در صورتی که سن مجنی علیه کمتر از پانزده سال تمام باشد یا ربودن توسط وسایل نقلیه انجام پذیرد یا به مجنی علیه آسیب جسمی یا حیثیتی وارد شود، مرتکب به حداکثر مجازات تعیین شده محکوم خواهد شد و در صورت ارتکاب جرایم دیگر به مجازات آن جرم نیز محکوم می‌گردد.

تبصره - نسخ گردیده و در مورد شروع به جرم آن مطابق ماده ۱۲۲ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ عمل می‌شود.

* اگر قائل به نسخ قسمت دوم ماده ۶۲۱ باشیم متن ماده به این شکل خواهد بود:

ماده ۶۲۱ (اصلاحی ۱۳۹۹/۲/۲۳) - هر کس به قصد مطالبه وجه یا مال یا به قصد انتقام یا به هر منظور دیگری به عنف یا تهدید یا حيله یا به هر نحو دیگر شخصاً یا توسط دیگری شخصی را برباید یا مخفی کند در صورتی که به عنف یا تهدید باشد به حبس درجه چهار و در غیر این صورت به حبس درجه پنج، محکوم خواهد شد و در صورت ارتکاب جرایم دیگر به مجازات آن جرم نیز محکوم می‌گردد.

تبصره - نسخ گردیده و در مورد شروع به جرم آن مطابق ماده ۱۲۲ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ عمل می‌شود.

مجازات آدمربایی موضوع ماده ۶۲۱ } ۱. در صورتی که به عنف یا تهدید باشد ← حبس درجه چهار
 ۲. در غیر این صورت ← حبس درجه پنج

* مجازات شروع به آدمربایی در فرضی که به عنف یا تهدید باشد ← حبس درجه پنج است. (بند ب ماده ۱۲۲ ق.ا.م.)
 * مجازات شروع به جرم آدمربایی در فرضی که به عنف یا تهدید نباشد ← حبس یا جزای نقدی یا شلاق و تعزیری درجه شش است. (بند پ ماده ۱۲۲ ق.ا.م.)

ت - مجازات حبس موضوع ماده (۶۷۷) قانون، در صورتی که میزان خسارت وارده یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال یا کمتر باشد به جزای نقدی تا دو برابر معادل خسارت وارده؛

ماده ۶۷۷ (اصلاحی ۱۳۹۹/۲/۲۳) - هر کس عمداً اشیاء منقول و یا غیر منقول متعلق به دیگری را تخریب نماید یا به هر نحو کلاً یا بعضاً تلف نماید و یا از کار اندازد در صورتی که میزان خسارت وارده یکصد میلیون ریال یا کمتر باشد به جزای نقدی تا دو برابر معادل خسارت وارده و در [غیر این صورت] به حبس از سه ماه تا یک سال و نیم محکوم خواهد شد.

لازم به ذکر است که طبق ماده ۱۰۴ ق.ا.م. و تبصره الحاقی به آن جرم تخریب جزء جرایم قابل گذشت در نظر گرفته شده است. و حداقل و حداکثر مجازات حبس آن به نصف تقلیل پیدا کرده است.

مجازات تخریب موضوع ماده ۶۷۷ } ۱. در صورتی که میزان خسارت وارده { الف . یکصد میلیون ریال
 ب : کمتر از یکصد میلیون ریال } جزای نقدی تا دو برابر معادل خسارت وارده
 ۲. در صورتی که میزان خسارت وارده بیش از یک صد میلیون ریال باشد ← حبس ۳ ماه تا یک سال و نیم

ث - مجازات حبس موضوع ماده (۶۸۴) به حبس درجه شش؛

ماده ۶۸۴ (اصلاحی ۱۳۹۹/۲/۲۳) - هر کس محصول دیگری را بچراند یا تاکستان یا باغ میوه یا نخلستان کسی را خراب کند یا محصول دیگری را قطع و درو نماید یا به واسطه سرقت یا قطع آبی که متعلق به آن است یا با اقدامات و وسایل دیگر خشک کند یا باعث تزییع آن بشود یا آسیاب دیگری را از استفاده بیاندازد به حبس درجه شش و شلاق تا ۷۴ ضربه محکوم می شود.

ج - مجازات موضوع مواد (۶۰۸) و (۶۹۷) به جزای نقدی درجه شش.

ماده ۶۰۸ (اصلاحی ۱۳۹۹/۲/۲۳) - توهین به افراد از قبیل فحاشی و استعمال الفاظ رکیک چنانچه موجب حد قذف نباشد جزای نقدی درجه شش محکوم می شود.

ماده ۶۹۷ (اصلاحی ۱۳۹۹/۲/۲۳) - هر کس به وسیله اوراق چاپی یا خطی یا به وسیله درج در روزنامه و جرائد یا نطق در مجامع یا به هر وسیله دیگر به کسی امری را صریحاً نسبت دهد یا آن‌ها را منتشر نماید که مطابق قانون آن امر جرم محسوب می شود و نتواند صحت آن اسناد را ثابت نماید جز در مواردی که موجب حد است به جزای نقدی درجه شش محکوم خواهد شد.

* مجازات جرم { ۱. توهین ساده (۶۰۸) } ← جزای نقدی درجه شش
 { ۲. افترا بی قولی (۶۹۷) }

ماده ۲ - یک تبصره به شرح زیر به ماده (۱۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی الحاق می‌شود:
 تبصره - چنانچه دادگاه در حکم صادره مجازات حبس را بیش از حداقل مجازات مقرر در قانون تعیین کند، باید مبتنی بر بندهای مقرر در این ماده و یا سایر جهات قانونی، علت صدور حکم به بیش از حداقل مجازات مقرر قانونی را ذکر کند. عدم رعایت مفاد این تبصره موجب مجازات انتظامی درجه چهار می‌باشد.

* قاضی باید در تعیین مجازات حبس حداقل مجازات را تعیین کند و اگر قاضی مجازات حبس را بیش از حداقل مجازات مقرر در قانون تعیین کند، باید علت آن را ذکر کند.

ماده ۳ - یک تبصره به عنوان تبصره ۶ به ماده ۱۹ ق.م.ا. الحاق می‌شود

تبصره ۶ - تمام حبس‌های ابد غیرحدی مقرر در قانون به حبس درجه یک تبدیل می‌شود.

* بنابراین در جرم سرقت حدی برای بار سوم که مجازات آن حبس ابد است (بند پ ماده ۲۷۸ ق.م.ا.) به همان صورت باقی می‌ماند و در سایر موارد مجازات حبس ابد به حبس درجه یک تغییر می‌کند. در مورد ماده ۳۷۵ و ۳۷۶ مجازات حبس ابد اکره کننده در قتل عمد به حبس درجه یک تغییر می‌کند ولی اگر قائل به این باشید که این مجازات حد است تغییر نمی‌کند و مجازات آن حبس ابد باقی می‌ماند.

ماده ۴ صدر ماده (۲۳) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ به شرح زیر اصلاح و بندها و تبصره‌های ذیل آن ابقاء می‌شود:

ماده ۲۳ - دادگاه می‌تواند فردی را که به حد، قصاص یا مجازات تعزیری محکوم کرده است، با رعایت شرایط مقرر در این قانون، متناسب با جرم ارتكابی و خصوصیات وی به یک یا چند مجازات از مجازات‌های تکمیلی بندها و تبصره‌های این ماده محکوم نماید.

امکان تعیین مجازات تکمیلی اختیاری در مورد جرایم { ۱. حدی }
 { ۲. موجب قصاص }
 { ۳. جرایم تعزیری }

بنابراین به موجب قانون جدید مجازات تکمیلی اختیاری در جرایم تعزیری در همه موارد قابل اعمال است.

شرایط امکان اعمال مجازات تکمیلی در ماده ۲۳ ق.م.ا. اینچنین بیان شده:

* محکومیت بزهدکار به مجازات حد، قصاص یا تعزیری

«با آنکه محکومیت به مجازات حد و یا قصاص فقط در جرایم عمدی مصداق دارد، در قلمرو مجازات تعزیری این محکومیت ممکن است در جرایم غیرعمدی نیز مصداق داشته باشد (مثال: ماده ۵۴۸ و ۷۱۴ کتاب پنجم ق.م.ا.) از این رو در جرایم غیرعمدی نیز دادگاه می‌تواند به صدور حکم مجازات تکمیلی مبادرت کند.»

ماده ۵ - ماده (۲۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

کلیه مبالغ مذکور در این قانون و سایر قوانین از تاریخ تصویب آنها در مورد تمام جرایم و تخلفات از جمله مجازات تعدی، به تناسب نرخ تورم اعلام شده از سوی بانک مرکزی، هر سه سال یک بار با پیشنهاد وزیر دادگستری و تصویب هیأت وزیران تعدیل و در مورد احکامی که بعد از آن صادر می‌شود لازم‌الاجرا می‌گردد.

ماده ۶ - ماده (۳۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌شود:

ماده ۳۷ - در صورت وجود یک یا چند جهت از جهت تخفیف، دادگاه می‌تواند مجازات تعزیری را به نحوی که به حال متهم مناسب‌تر باشد به شرح زیر تقلیل دهد یا تبدیل کند:

الف - تقلیل مجازات حبس به میزان یک تا سه درجه در مجازات‌های درجه چهار و بالاتر؛

ب - تقلیل مجازات حبس درجه پنج و درجه شش به میزان یک تا دو درجه یا تبدیل این مجازات و مجازات حبس درجه هفت حسب مورد به جزای نقدی متناسب با همان درجه؛
 پ - تبدیل مصادره کل اموال به جزای نقدی درجه یک تا چهار؛
 ت - تقلیل انفصال دائم به انفصال موقت به میزان پنج تا پانزده سال؛
 ث - تقلیل سایر مجازات‌های تعزیری به میزان یک یا دو درجه یا تبدیل آن به مجازات دیگر از همان درجه یا یک درجه پایین‌تر؛
 تبصره - چنانچه در اجرای مقررات این ماده یا سایر مقرراتی که به موجب آن مجازات تخفیف می‌یابد، حکم به حبس کمتر از نود و یک روز صادر شود، به مجازات جایگزین مربوط تبدیل می‌شود.

الف. در مورد حبس درجه (۱ تا ۴) ← تقلیل به میزان ۱ تا ۳ درجه ← (یعنی اجازه تبدیل وجود ندارد)	۱. در مورد مجازات حبس تخفیف مجازات (تقلیل و یا تبدیل مجازات)
ب. در مورد حبس‌های درجه (۵ و ۶) ← تقلیل حبس به میزان ۱ تا ۲ درجه یا	
۲. تبدیل این مجازات (در ۵ و ۶) ← به جزای نقدی متناسب با همان درجه	
پ. در مورد حبس درجه ۷ ← تبدیل به جزای نقدی متناسب با همان درجه	
۲. تبدیل مصادره کل اموال ← به جزای نقدی درجه ۱ تا ۴	۲. تبدیل مصادره کل اموال ۳. تقلیل انفصال دائم ۴. سایر مجازات‌های تعزیری
۳. تقلیل انفصال دائم ← به انفصال موقت به میزان ۵ تا ۱۵ سال	
الف: تقلیل به میزان ۱ تا ۲ درجه یا	
ب: تبدیل آن به مجازات دیگر از همان درجه یا یک درجه پایین‌تر	

بنابراین در مورد تخفیف مجازات حبس و سایر مجازات‌ها باید قائل به تفکیک بشویم، در مورد نحوه تخفیف مجازات حبس نیز باید قائل به تفکیک بشویم، در مورد مجازات حبس تعزیری درجه ۱ تا ۴ فقط امکان تقلیل مجازات از یک تا سه درجه وجود دارد و بنابراین در این فرض امکان تبدیل مجازات وجود ندارد در مورد مجازات حبس تعزیری درجه ۵ و ۶ قاضی می‌تواند مجازات را یک تا دو درجه تقلیل دهد می‌تواند آن را به جزای نقدی متناسب با همان درجه تبدیل کند بنابراین در این فرض امکان تبدیل به درجه پایین وجود ندارد در مورد حبس تعزیری درجه ۷ امکان تبدیل به جزای نقدی متناسب با همان درجه یعنی درجه ۷ وجود دارد البته طبق ماده ۳۹ ق.م.ا. در صورت وجود شرایط مقرر، قاضی می‌تواند مرتکب را از تحمل مجازات معاف کند همانطور که در مجازات درجه ۸ نیز امکان معاف کردن از مجازات وجود دارد در سایر مجازات‌ها (غیر از حبس) امکان تقلیل یک تا دو درجه یا تبدیل آن به مجازات دیگر از همان درجه یا یک درجه پایین‌تر وجود دارد.

* در مورد تبصره ماده ۳۷ که مقرر داشته است: «چنانچه در اجرای مقررات ماده ۳۷ ق.م.ا. یا سایر مقرراتی که به موجب آن مجازات تخفیف می‌یابد، حکم به حبس کمتر از نود و یک روز صادر شود، به مجازات جایگزین مربوط تبدیل می‌شود» این فرض نیز یکی دیگر از موارد الزامی تعیین مجازات جایگزین حبس است.

۱. در مورد مرتکبان جرایم عمدی که حداکثر مجازات قانونی آنها سه ماه حبس است (ماده ۶۵ ق.م.ا)؛
۲. مرتکبان جرایمی که نوع یا میزان تعزیر آنها در قوانین موضوعه تعیین نشده است (ماده ۶۹ ق.م.ا)؛
۳. مرتکبان جرایم غیر عمدی، مگر این که مجازات قانونی جرم ارتكابی بیش از دو سال حبس باشد (ماده ۶۸)؛
- الف. دارای بیش از یک فقره سابقه‌ی محکومیت قطعی به حبس تا شش ماه یا جزای نقدی بیش از ده میلیون ریال یا شلاق تعزیری؛
- ب. دارای یک فقره سابقه‌ی محکومیت قطعی به حبس بیش از شش ماه یا حد یا قصاص یا پرداخت بیش از یک پنجم دیه با حد.
۴. مرتکبان جرایم عمدی که حداکثر مجازات قانونی آنها نود و یک روز تا شش ماه حبس است مگر این که به دلیل ارتكاب جرم عمدی به شرح مقابل دارای سابقه محکومیت کیفری باشند و از اجرای آن پنج سال نگذشته باشد (ماده ۶۶ ق.م.ا)؛
۵. «چنانچه در اجرای مقررات ماده ۳۷ ق.م.ا. یا سایر مقرراتی که به موجب آن مجازات تخفیف می‌یابد، حکم به حبس کمتر از نود و یک روز صادر شود، به مجازات جایگزین مربوط تبدیل می‌شود»

موارد الزامی تعیین مجازات جایگزین به جای حبس

ماده ۷ - یک تبصره به شرح زیر به ماده (۴۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ الحاق می‌شود:

تبصره - در جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور در صورت همکاری مؤثر مرتکب در کشف جرم و شناسایی سایر متهمان، تعلیق بخشی از مجازات بلامانع است. همچنین تعلیق مجازات جرائم علیه عفت عمومی (به جز جرائم موضوع مواد (۶۳۹) و (۶۴۰) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی) در کلاهبرداری و کلیه جرائم در حکم کلاهبرداری و جرائمی که مجازات کلاهبرداری درباره آنها مقرر شده یا طبق قانون کلاهبرداری محسوب می‌شود و شروع به جرائم مقرر در این تبصره، بلامانع است. رعایت ماده (۴۶) این قانون در خصوص این تبصره الزامی است.

بنابراین در جرایم علیه امنیت که به موجب ماده ۴۷ ق.م.ا. غیرقابل تعلیق است استثنائاً اگر مرتکب همکاری مؤثر در کشف جرم و شناسایی سایر متهمان بنماید، تعلیق بخشی از مجازات بلامانع است بنابراین در این فرض امکان تعلیق کل مجازات وجود ندارد.

* در مورد جرایم علیه عفت عمومی که در ماده ۴۷ ق.م.ا. ذکر شده بود امکان تعلیق وجود ندارد به موجب تبصره الحاقی به ماده ۴۷ امکان تعلیق اجرای مجازات در جرایم علیه عفت عمومی وجود دارد به استثناء جرایم موضوع مواد ۶۳۹ و ۶۴۰ کتاب پنجم ق.م.ا.

* مجازات جرایم کلاهبرداری و در حکم کلاهبرداری قابل تعلیق است.

* مجازات شروع به این جرایم نیز قابل تعلیق است.

۱. در جرایم علیه امنیت ← در صورت همکاری مؤثر در کشف جرم و شناسایی سایر متهمان امکان تعلیق بخشی از مجازات وجود دارد.
۲. در جرایم علیه عفت عمومی و شروع به آن ← به استثنای ۶۳۹ و ۶۴۰
- الف. کلاهبرداری
- ب. در حکم کلاهبرداری
۳. در مورد جرم کلاهبرداری و شروع به آن اعم از
- پ. جرایمی که مجازات کلاهبرداری در مورد آنها مقرر شده است
- ت. طبق قانون کلاهبردار محسوب می‌شود.

تعلیق اجرای مجازات در این موارد بلامانع است

* مجازات شروع به این جرایم نیز قابل تعلیق است.

ماده ۸ - یک تبصره به شرح زیر به ماده (۵۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ الحاق می‌شود:

ماده ۵۷ - در حبس‌های تعزیری درجه پنج تا هفت دادگاه صادرکننده حکم قطعی می‌تواند مشروط به گذشت شاکی و سپردن تأمین

مناسب و تعهد به انجام یک فعالیت شغلی، حرفه‌ای، آموزشی، حرفه‌آموزی، مشارکت در تداوم زندگی خانوادگی یا درمان اعتیاد یا بیماری که در فرآیند اصلاح یا جبران خسارت وارد بر بزه‌دیده مؤثر است، محکوم را با رضایت خود او، تحت نظام نیمه آزادی قرار دهد. همچنین محکوم می‌تواند در طول دوره تحمل مجازات در صورت دارا بودن شرایط قانونی، صدور حکم نیمه آزادی را تقاضا نماید و دادگاه موظف به رسیدگی است.

تبصره - مقررات این ماده در مورد حبس‌های تعزیری درجه دو، درجه سه و درجه چهار، در صورت گذراندن یک چهارم مدت حبس قابل اعمال است.

در صورت وجود شرایط ماده ۵۷ ق.م.ا. ۱. حبس تعزیری درجه ۵ تا ۷ ← در صورت وجود شرایط به طور مطلق
 ۲. در مورد حبس‌های
 این حبس‌ها قابل اعمال است. ← در صورت گذراندن یک چهارم مدت حبس قابل اعمال است.
 تعزیری درجه ۲ و ۳ و ۴

* بنابراین در مورد حبس‌های درجه ۵ تا ۷ به طور مطلق امکان اعطای نظام نیمه آزادی وجود دارد و در مورد حبس‌های درجه ۲ و ۳ و ۴ در صورت گذراندن یک چهارم مجازات امکان اعطای نیمه آزادی وجود دارد و در مورد حبس درجه ۱ این امکان وجود ندارد.
ماده ۹ - ماده (۶۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ تبصره ماده ۶۲ با عنوان تبصره (۱) ابقاء و دو تبصره به عنوان تبصره‌های (۲) و (۳) به شرح زیر به آن الحاق می‌شود:

ماده ۶۲ - در جرایم تعزیری از درجه پنج تا درجه هشت، دادگاه می‌تواند در صورت وجود شرایط مقرر در تعویق مراقبتی، محکوم به حبس را با رضایت وی در محدوده مکانی مشخص تحت نظارت سامانه (سیستم)‌های الکترونیکی قرار دهد.
تبصره ۱ - دادگاه در صورت لزوم می‌تواند محکوم را تابع تدابیر نظارتی یا دستورهای ذکر شده در تعویق مراقبتی قرار دهد.
تبصره ۲ - مقررات این ماده در مورد حبس‌های تعزیری درجه دو، درجه سه و درجه چهار نیز پس از گذراندن یک چهارم مجازات‌های حبس قابل اعمال است.

تبصره ۳ - قوه قضاییه می‌تواند برای اجرای تدابیر نظارتی موضوع این ماده یا سایر مقرراتی که به موجب آن متهم یا محکوم تحت نظارت الکترونیکی قرار می‌گیرد، با نظارت سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور از ظرفیت بخش خصوصی استفاده کند. آیین‌نامه اجرایی این تبصره توسط معاونت حقوقی قوه قضاییه با همکاری مرکز آمار و فناوری و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب رییس قوه قضاییه می‌رسد.

امکان نگهداری محکوم در محدوده مکانی مشخص تحت نظارت
 سامانه‌های الکترونیکی با رضایت وی در صورت وجود شرایط
 مقرر در تعویق مراقبتی در این جرایم وجود دارد
 ۱. در جرایم تعزیری از درجه ۵ تا ۸ به طور مطلق
 ۲. در جرایم تعزیری درجه ۲ و ۳ و ۴ پس از گذراندن یک چهارم مجازات‌های حبس قابل اعمال است.
 * نکته در جرم تعزیری درجه یک این امکان وجود ندارد.

ماده ۱۰ - ماده (۷۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۲ - تعدد جرائم عمدی که مجازات قانونی حداقل یکی از آنها بیش از یک سال حبس باشد، مانع از صدور حکم به مجازات جایگزین حبس است.

بنابراین «اگر کسی متهم به ارتکاب جرایم عمدی متعددی باشد، این امر مانع از صدور حکم به مجازات جایگزین حبس نیست مگر مجازات قانونی حداقل یکی از این جرایم بیش از یک سال حبس باشد در این صورت صدور حکم به مجازات جایگزین حبس منتفی است.» (اردبیلی، محمد علی، همان، ج ۳، ص ۱۶۳)

ماده ۱۱ - ماده (۱۰۴) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق می‌شود:

ماده ۱۰۴ - علاوه بر جرایم تعزیری مندرج در کتاب دیات و فصل حدّ قذف این قانون و جرایمی که به موجب قوانین خاص قابل گذشت می‌باشند، جرایم مندرج در مواد (۵۳۶)، (۵۹۶)، (۶۰۸)، (۶۰۹)، (۶۲۲)، (۶۳۲)، (۶۳۳)، (۶۴۱)، (۶۴۷)، (۶۴۸)، (۶۶۸)، (۶۶۹)، (۶۷۳)، (۶۷۴)، (۶۷۶)، (۶۷۷)، (۶۷۹)، (۶۸۲)، (۶۸۴)، (۶۸۵)، (۶۹۰) در مواردی که املاک و اراضی متعلق به اشخاص خصوصی باشد، (۶۹۲)، (۶۹۳)، (۶۹۴)، (۶۹۷)، (۶۹۸)، (۶۹۹)، (۷۰۰)، (۷۱۶)، (۷۱۷) و (۷۴۴) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ و جرائم انتقال مال غیر و کلاهبرداری موضوع ماده (۱) قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷/۹/۱۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام، به شرطی که مبلغ آن از نصاب مقرر در ماده (۳۶) این قانون بیشتر نباشد و نیز کلیه جرائم در حکم کلاهبرداری و جرائمی که مجازات کلاهبرداری درباره آنها مقرر شده یا طبق قانون کلاهبرداری محسوب می‌شود در صورت داشتن بزه دیده و سرقت موضوع مواد (۶۵۶)، (۶۵۷)، (۶۶۱) و (۶۶۵) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ به شرطی که ارزش مال مورد سرقت بیش از دویست میلیون ریال نباشد و سارق فاقد سابقه مؤثر کیفری باشد و شروع و معاونت در تمام جرائم مزبور، همچنین کلیه جرایم تعزیری درجه پنج و پایین تر ارتكابی توسط افراد زیر هجده سال در صورت داشتن بزه دیده، مشمول تبصره (۱) ماده (۱۰۰) این قانون و ماده (۱۲) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ بوده و قابل گذشت است.

تبصره: حداقل و حداکثر مجازات‌های حبس تعزیری درجه ۴ تا درجه ۸ مقرر در قانون در جرایم تعزیری به نصف تقلیل می‌یابد.

مجازات جرایم قابل گذشت :

۱. ماده ۵۳۶ کتاب پنجم: (جعل در اسناد عادی): مجازات حبس ۳ ماه تا یک سال یا به ۲ تا ۱۲ میلیون ریال جزای نقدی
۲. ماده ۵۹۶ کتاب پنجم: (سود استفاده از ضعف نفس اشخاص غیررشید): مجازات حبس سه ماه تا یک سال و یک میلیون تا ده میلیون ریال و اگر مرتکب ولایت یا وصایت یا قیمومت بر آن شخص داشته باشد مجازات وی علاوه بر جبران خسارت مالی یک سال و نیم تا سه سال و نیم حبس خواهد بود.
۳. ماده ۶۰۸ کتاب پنجم: (توهین ساده) جزای نقدی درجه شش.
۴. ماده ۶۰۹ کتاب پنجم: (توهین به کارمندان در حین انجام وظیفه یا به سبب آن): یک ماه و نیم تا سه ماه حبس یا تا ۷۴ ضربه شلاق و یا پنجاه هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی
۵. ماده ۶۲۲ کتاب پنجم: (سقط جنین): ۶ ماه تا یک سال و نیم حبس
۶. ماده ۶۳۲ کتاب پنجم: (امتناع از دادن طفل سپرده شده به وی): یک ماه و نیم تا سه ماه حبس یا به جزای نقدی از یک میلیون و پانصد هزار ریال تا سه میلیون ریال جزای نقدی
۷. ماده ۶۳۳ کتاب پنجم: (رها کردن طفل یا شخصی که قادر به محافظت از خود نمی‌باشد): الف. اگر در محلی که خالی از سکنه است رها کند: حبس سه ماه تا یک سال یا جزای نقدی از سه میلیون تا دوازده میلیون ریال ب. اگر در آبادی و جاییکه دارای سکنه باشد رها کند: یک ماه و نیم تا شش ماه حبس یا جزای نقدی از یک و نیم تا شش میلیون ریال جزای نقدی
۸. ماده ۶۴۱ کتاب پنجم: (ایجاد مزاحمت تلفنی): ۱۵ روز تا سه ماه حبس
۹. ماده ۶۴۷ کتاب پنجم: (تدلیس در نکاح): سه ماه تا یک سال و نیم حبس
۱۰. ماده ۶۴۸ کتاب پنجم: (افشای اسرار حرفه‌ای): یک ماه و نیم تا شش ماه حبس و یا به یک میلیون و پانصد هزار تا شش میلیون ریال جزای نقدی

۱۱. ماده ۶۶۸ کتاب پنجم: (گرفتن سند یا نوشته یا مهر یا امضاء از دیگری با تهدید و اکراه و یا با قهر و جبر): یک ماه و نیم تا یک سال حبس و تا ۷۴ ضربه شلاق
۱۲. ماده ۶۶۹ کتاب پنجم: (تهدید کردن دیگران): به مجازات شلاق تا ۷۴ ضربه یا زندان از یک ماه تا یک سال حبس
۱۳. ماده ۶۷۳ کتاب پنجم: (سوءاستفاده از سفیدمهر یا سفیدامضاء): شش ماه تا یک سال و نیم حبس
۱۴. ماده ۶۷۴ کتاب پنجم (خیانت در امانت): سه ماه تا یک سال و نیم حبس
۱۵. ماده ۶۷۶ کتاب پنجم (آتش زدن اشیاء منقول متعلق به دیگران): سه ماه تا یک سال و نیم حبس
۱۶. ماده ۶۷۷ کتاب پنجم (تخریب): سه ماه تا یک سال و نیم حبس (اگر ارزش مال بیش از یکصد میلیون ریال باشد).
۱۷. ماده ۶۷۹ کتاب پنجم (کشتن یا مسموم کردن یا تلف یا ناقص کردن حیوان حلال گوشت متعلق به دیگری): یک ماه و نیم تا سه ماه حبس یا جزای نقدی یک میلیون و پانصد هزار ریال تا سه میلیون ریال
۱۸. ماده ۶۸۲ کتاب پنجم: (اتلاف یا سوزاندن اسناد و اوراق تجاری یا غیرتجارتی غیردولتی) یک ماه و نیم تا یک سال حبس
۱۹. ماده ۶۸۴ کتاب پنجم (چراندن محصول دیگری یا خراب یا قطع یا درو کردن محصول دیگری) حبس درجه شش و شلاق تا ۷۴ ضربه
۲۰. ماده ۶۸۵ کتاب پنجم: (از بین بردن یا قطع کردن نخل خرما بدون مجوز): یک ماه و نیم تا سه ماه حبس یا از یک میلیون و پانصد هزار تا سه میلیون ریال جزای نقدی یا هر دو مجازات
۲۱. ماده ۶۹۰ کتاب پنجم: (تصرف عدوانی و مزاحمت و ممانعت از حق): ۱۵ روز تا شش ماه حبس (اگر اراضی و املاک متعلق به اشخاص خصوصی باشد)
۲۲. ماده ۶۹۲ کتاب پنجم: (تصرف یا قهر و غلبه‌ی ملک غیر): یک ماه و نیم تا شش ماه حبس
۲۳. ماده ۶۹۳ کتاب پنجم (تصرف عدوانی، مزاحمت یا ممانعت از حق مجدداً پس از محکومیت قطعی به خلع ید از مال غیرمنقول یا محکومیت به رفع مزاحمت یا ممانعت از حق): سه ماه تا یک سال حبس
۲۴. ماده ۶۹۴ کتاب پنجم (ورود غیرمجاز به منزل دیگری):
- الف. سه ماه تا یک سال و نیم حبس
- ب: در صورتی که مرتکبین دو نفر یا بیشتر بوده و لااقل یکی از آنها حامل سلاح باشد ۶ ماه تا سه سال حبس
۲۵. ماده ۶۹۷ کتاب پنجم (افترای قولی): جزای نقدی درجه شش
۲۶. ماده ۶۹۸ کتاب پنجم (نشر اکاذیب): یک ماه تا یک سال و یا شلاق تا ۷۴ ضربه شلاق
۲۷. ماده ۶۹۹ کتاب پنجم (افترای عملی): سه ماه تا یک سال و نیم و یا تا ۷۴ ضربه شلاق
۲۸. ماده ۷۰۰ کتاب پنجم (هجو کردن دیگران): ۱۵ روز تا سه ماه حبس
۲۹. ماده ۷۱۶ کتاب پنجم: (صدمه بدنی غیرعمدی بر اثر نقض قوانین راهنمایی و رانندگی که باعث نقصان یا ضعف دائم یکی از اعضاء بدن شود): یک ماه تا سه ماه حبس و دیه در صورت مطالبه
۳۰. ماده ۷۱۷ کتاب پنجم: (صدمات بدنی غیرعمدی بر اثر نقض قوانین راهنمایی و رانندگی): ۱۵ روز تا دو ماه و نیم حبس و پرداخت دیه در صورت مطالبه
۳۱. ماده ۷۴۴ کتاب پنجم: (تغییر یا تحریف فیلم یا صوت با تصویر دیگری و انتشار آن): یک ماه و نیم تا یک سال حبس یا جزای نقدی از پنج میلیون تا چهل میلیون ریال جزای نقدی یا هر دو مجازات

الف. ماده ۶۵۶ کتاب پنجم: سه ماه تا یک سال و نیم حبس و تا ۷۴ ضربه شلاق ب. ماده ۶۵۷ کتاب پنجم: (کیف‌زنی و جیب‌بری) شش ماه تا دو سال و نیم حبس و تا ۷۴ ضربه شلاق پ. ماده ۶۶۱ کتاب پنجم: (سرقت تعزیری ساده) یک ماه و نیم تا یک سال و تا ۷۴ ضربه شلاق ت. ماده ۶۶۵ کتاب پنجم: (مال دیگری را بریاید و عمل او مشمول سرقت نباشد) سه ماه تا شش ماه حبس	}	۳۲. سرقت موضوع این مواد اگر مبلغ بیش از ۲۰۰ میلیون ریال نباشد و سارق فاقد سابقه مؤثر کیفری باشد

۳۳. انتقال مال غیر و کلاهبرداری (در صورتی که مبلغ بیش از یک میلیارد ریال نباشد) : شش ماه تا سه سال و نیم حبس و جزای نقدی معادل مال برده شده

۳۴. جرایم در حکم کلاهبرداری و مواردی که مجازات کلاهبرداری اعمال می‌شود و کلاهبرداری محسوب می‌شود: شش ماه تا سه سال و نیم حبس و جزای نقدی معادل مال برده شده

* کلیه جرایم تعزیری درجه ۵، ۶، ۷ و ۸ ارتكابی توسط افراد زیر ۱۸ سال در صورت داشتن بزه‌دیده قابل گذشت می‌باشند.

* شروع به جرم و معاونت در جرم، در جرایم قابل گذشت نیز، جرم قابل گذشت می‌باشد.

* حداقل و حداکثر مجازات‌های حبس تعزیری درجه چهار تا درجه هشت مقرر در قانون برای جرائم قابل گذشت به نصف تقلیل می‌یابد.

ماده ۱۲ - ماده (۱۳۴) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ به شرح زیر اصلاح و چهار تبصره آن حذف می‌شود:

ماده ۱۳۴ - در تعدد جرائم تعزیری، تعیین و اجرای مجازات به شرح زیر است:

الف - هرگاه جرائم ارتكابی مختلف نباشد، فقط یک مجازات تعیین می‌شود و در این صورت، دادگاه می‌تواند مطابق ضوابط مقرر در این ماده که برای تعدد جرائم مختلف ذکر شده، مجازات را تشدید کند.

ب - در مورد جرائم مختلف، هرگاه جرائم ارتكابی بیش از سه جرم نباشد، حداقل مجازات هر یک از آن جرائم بیشتر از میانگین حداقل و حداکثر مجازات مقرر قانونی است.

پ - چنانچه جرائم ارتكابی مختلف، بیش از سه جرم باشد، مجازات هر یک، حداکثر مجازات قانونی آن جرم است. در این صورت دادگاه می‌تواند مجازات هر یک را بیشتر از حداکثر مجازات مقرر قانونی تا یک چهارم آن تعیین کند.

ت - در تعدد جرائم درجه هفت و درجه هشت با یکدیگر، حسب مورد مطابق مقررات این ماده اقدام می‌شود و جمع جرائم درجه هفت و درجه هشت با درجه شش و بالاتر سبب تشدید مجازات جرائم اخیر نمی‌شود. در جمع این جرائم با جرائم درجه شش و بالاتر، به طور جداگانه برای جرائم درجه هفت و درجه هشت مطابق این ماده تعیین مجازات می‌شود و در هر صورت مجازات اشد قابل اجراء است.

ث - در هر یک از بندهای فوق، فقط مجازات اشد مندرج در دادنامه قابل اجراء است و اگر مجازات اشد به یکی از علل قانونی تقلیل یابد یا تبدیل شود یا به موجهی از قبیل گذشت شاکی خصوصی، نسخ مجازات قانونی یا مرور زمان غیرقابل اجراء گردد، مجازات اشد بعدی اجراء می‌شود و در این صورت میزان مجازات اجراء شده قبلی در اجرای مجازات اشد بعدی محاسبه می‌شود. آزادی مشروط، تعلیق اجرای مجازات و غفو در حکم اجراء است.

ج - در هر مورد که مجازات قانونی فاقد حداقل یا ثابت باشد، اگر جرائم ارتكابی بیش از سه جرم نباشد دادگاه می‌تواند تا یک‌ششم و اگر بیش از سه جرم باشد تا یک‌چهارم به اصل آن اضافه کند.

چ - در صورتی که در جرائم تعزیری، از رفتار مجرمانه واحد، نتایج مجرمانه متعدد حاصل شود، مرتکب به مجازات جرم اشد محکوم می‌شود.

ح - هرگاه در قانون برای جرمی یکی از مصادیق مجازات‌های مندرج در مواد (۲۳) یا (۲۶) این قانون به عنوان مجازات اصلی مقرر شده باشد، آن مجازات در هر صورت اجراء می‌شود، حتی اگر مربوط به مجازات غیراُشد باشد. همچنین اگر مجازات اشد وفق ماده (۲۵) این قانون، فاقد آثار تبعی و مجازات خفیف‌تر دارای آثار تبعی باشد، علاوه بر مجازات اصلی اشد، مجازات تبعی مزبور نیز اجراء می‌شود.

خ - در تعدد جرم در صورت وجود جهات تخفیف مجازات برای هر یک از جرائم، مطابق مواد (۳۷) و (۳۸) این قانون اقدام می‌شود. تعدد مانع تخفیف نیست.

د - در صورتی که مجموع جرائم ارتكابی در قانون عنوان مجرمانه خاصی داشته باشد، مقررات تعدد جرم اعمال نمی‌شود و مرتکب به مجازات مقرر در قانون محکوم می‌شود.

الف : اگر تعداد جرایم تا سه جرم باشد قاضی می تواند حداقل مجازات را افزایش دهد. یعنی حداقل مجازات بیش از میانگین حداقل و حداکثر مجازات مقرر قانونی است.

ب : اگر تعداد جرایم بیش از سه جرم باشد قاضی می تواند حداکثر مجازات را تعیین کند و می تواند بیش از حداکثر مجازات تا یک چهارم آن را تعیین کند.

۱. جرایم متعدد ارتكابی مختلف نباشند. ← فقط یک مجازات تعیین می شود و دادگاه می تواند مجازات را تشدید کند. یعنی

* (یعنی حکم تعدد مادی در جرایم تعزیری مشابه امکان تشدید مجازات است و در این مورد یک مجازات تعیین می شود.)

حداقل مجازات افزایش می یابد به این صورت که حداقل مجازات در این فرض بیش از میانگین حداقل و حداکثر مجازات مقرر قانونی است (و فقط مجازات اشد اجرا می شود.)

الف. جرایم ارتكابی بیش از سه جرم نباشند

۲. جرایم متعدد ارتكابی مختلف باشند

الف. جرایم متعدد ارتكابی مجازاتشان دارای حداقل و حداکثر باشد.

اختیار قاضی در تعیین مجازات بین حداقل و حداکثر حذف می شود و مجازات هر یک حداکثر مجازات تعیین می شود و دادگاه می تواند بیش از حداکثر مجازات تا یک چهارم آن تعیین کند و فقط مجازات اشد اجرا می شود.

ب. جرایم ارتكابی بیش از سه جرم باشند

۲. جرایم متعدد ارتكابی مختلف باشند

تعدد مادی در جرایم تعزیری

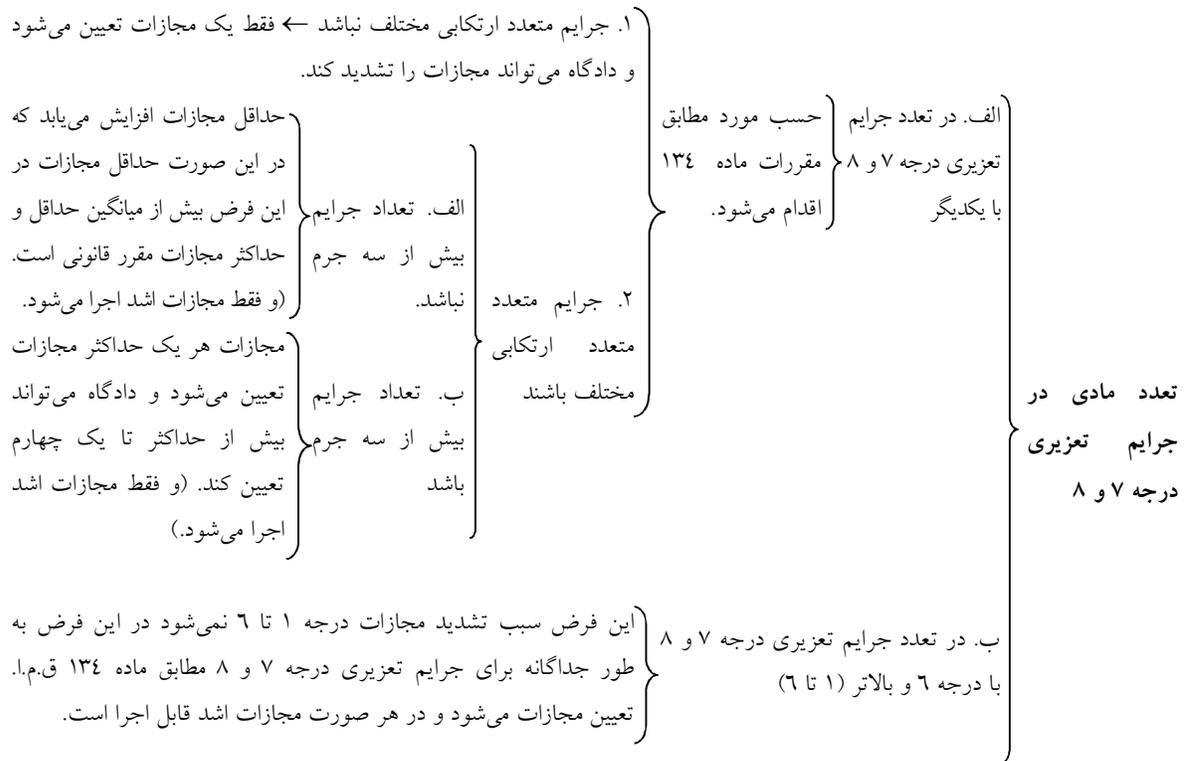
* یعنی حکم تعدد مادی در جرایم تعزیری مختلف تشدید مجازات است یعنی قاضی مکلف به تشدید مجازات است در بعضی موارد حداقل مجازات افزایش می یابد در بعضی موارد حداکثر مجازات تعیین می شود.

ب : جرایم متعدد ارتكابی مجازاتشان

۱. اگر جرایم ارتكابی بیش از سه جرم نباشند ← دادگاه می تواند تا یک ششم به اصل آن اضافه کند.

۲. اگر جرایم ارتكابی بیش از سه جرم باشند ← دادگاه می تواند تا یک چهارم به اصل آن اضافه کند.

* در این مورد که آیا مجازاتها با هم جمع می شوند و یا اینکه فقط یک مجازات اشد اجرا می شود قانون فاقد حداقل یا ثابت باشد. ساکت است ولی به نظر می رسد که در این فرض نیز فقط مجازات اشد اجرا می شود.

الف: در مورد تعدد مادی در جرایمی که مجازات آنها دارای حداقل و حداکثر است دو فرض قابل تصور است:

۱. جرایم متعدد ارتكابی مختلف نباشد (یعنی مشابه باشد)
  ۲. جرایم متعدد ارتكابی مختلف باشند.
- که به بررسی جداگانه هر یک از آنها می‌پردازیم
۱. جرایم متعدد ارتكابی مختلف نباشد (یعنی مشابه باشد)
- فقط یک مجازات تعیین می‌شود. در این صورت دادگاه می‌تواند مطابق ضوابط و مقررات ماده ۱۳۴ ق.م.ا. که برای تعدد جرایم مختلف ذکر شده، مجازات را تشدید کند
۲. جرایم متعدد ارتكابی مختلف باشند:
- در این خصوص دو فرض قابل تصور است:
- فرض اول: جرایم ارتكابی بیش از سه جرم نباشند.
- فرض دوم: جرایم ارتكابی بیش از سه جرم باشند.
- ب: در مواردی که مجازات قانونی فاقد حداقل یا ثابت باشد، اگر جرایم ارتكابی بیش از سه جرم نباشد دادگاه می‌تواند تا یک ششم و اگر بیش از سه جرم باشد تا یک چهارم به اصل آن اضافه کند:
- که در این قسمت به بررسی این موارد به طور جداگانه می‌پردازیم.

* اگر جرایم متعدد ارتكابی مختلف باشند؛ اگر تعداد جرایم بیش از سه جرم نباشد حداقل مجازات برای هر یک از جرایم ارتكابی افزایش پیدا می‌کند یعنی در این فرض حداقل مجازات بیش از میانگین حداقل و حداکثر مجازات مقرر قانونی تعیین می‌شود ولی فقط مجازات اشد اجرا می‌شود و اگر تعداد جرایم متعدد ارتكابی مختلف بیش از سه جرم باشد، قاضی برای هر یک از جرایم ارتكابی حداکثر مجازات را تعیین می‌کند و می‌تواند بیش از حداکثر مجازات تا یک چهارم آن را تعیین کند و در این موارد نیز فقط مجازات اشد اجرا می‌شود.

* اگر جرایم متعدد ارتكابی مختلف نباشد فقط یک مجازات تعیین می‌شود و قاضی می‌تواند مجازات را تشدید کند یعنی مکلف نیست بلکه اختیار دارد مجازات را تشدید کند و نحوه تشدید نیز مثل فرض جرایم متعدد مختلف است یعنی اینکه اگر تعداد جرایم ارتكابی بیش از سه جرم

نباشد قاضی می تواند حداقل مجازات را افزایش دهد یعنی اینکه حداقل مجازات را در این فرض بیش از میانگین حداقل و حداکثر مجازات قانونی تعیین کند و می تواند این کار را انجام ندهد.

و اگر تعداد جرایم ارتكابی بیش از سه جرم باشد قاضی می تواند حداکثر مجازات را تعیین کند پس مکلف نیست و می تواند بیش از حداکثر مجازات تا یک چهارم آن مجازات تعیین کند.

بنابراین اگر کسی سه فقره خیانت در امانت انجام داده باشد فقط یک مجازات تعیین می شود مجازات خیانت در امانت ۳ ماه تا یک سال و نیم حبس است. و قاضی می تواند بیش از ده ماه و نیم مجازات تا یک سال و نیم (۱۸ ماه) حبس تعیین کند می تواند این کار را انجام ندهد و اگر مرتکب چهار فقره خیانت در امانت انجام داده باشد یعنی بیش از سه جرم قاضی یک مجازات تعیین می کند و می تواند همان مجازات قانونی یعنی سه ماه تا یک سال و نیم حبس تعیین کند و می تواند حداکثر مجازات را تعیین کند یعنی یک سال و نیم و حتی می تواند بیش از یک سال و نیم تا یک سال و ده ماه و نیم مجاز است تعیین کند.

در مورد تعدد جرم در جرایم تعزیری درجه ۷ و ۸ فروضی قابل تصور است.

۱. یک فرض اینکه جرایم تعزیری درجه ۷ و ۸ با یکدیگر باشد که در این صورت طبق مقررات ماده ۱۳۴ عمل می شود، یعنی اینکه اگر جرایم مختلف نباشند یک مجازات تعیین می شود و قاضی می تواند مجازات را تشدید کند یعنی مکلف نیست.

و اگر مختلف باشند اگر تعداد این جرم تا سه جرم باشد حداقل مجازات افزایش می یابد یعنی اینکه حداقل مجازات بیش از میانگین حداقل و حداکثر مجازات قانونی تعیین می شود یعنی اگر مجازات قانونی سه ماه تا شش ماه حبس باشد میانگین حداقل و حداکثر می شود چهار ماه و نیم به علاوه یک روز این می شود حداقل مجازات و تا حداکثر مجازات که شش ماه است مجازات تعیین می شود.

و اگر جرایم متعدد تعزیری درجه ۷ و ۸ مختلف تعدادشان بیش از سه جرم باشد برای هر یک از جرایم حداکثر مجازات تعیین می شود و قاضی می تواند تا یک چهارم به حداکثر مجازات اضافه کند.

۲. فرض دیگر این است که جرایم تعزیری درجه ۷ و ۸ با جرایم تعزیری درجه ۱ تا ۶ ارتكاب یابد، که در این صورت برای هر گروه جداگانه مجازات تعیین می شود یعنی برای جرایم تعزیری درجه ۷ و ۸ طبق قاعده خودشان مجازات تعیین می شود و برای جرایم تعزیری درجه ۱ تا ۶ نیز طبق قواعد حاکم بر خودشان مجازات تعیین می شود و در هر حال فقط مجازات اشد اجرا می شود لازم به ذکر است که جرایم تعزیری درجه ۷ و ۸ باعث تشدید مجازات جرایم تعزیری درجه ۱ تا ۶ نمی شوند یعنی تعداد جرایم درجه ۷ و ۸ در تعداد جرایم تعزیری درجه ۱ تا ۶ تأثیری نمی گذارد، به طور مثال اگر شخصی دو جرم تعزیری درجه ۱ تا ۶ انجام داده باشد و دو جرم تعزیری درجه ۷ و ۸ تعداد جرایم او در گروه جرایم تعزیری درجه ۱ تا ۶ دو جرم در نظر گرفته می شود نه چهار جرم، در این فرض نیز فقط مجازات اشد اجرا می شود.

ماده ۱۳ - ماده (۱۳۷) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۳۷ - هر کس به علت ارتكاب جرم عمدی به موجب حکم قطعی به یکی از مجازاتهای تعزیری از درجه یک تا درجه پنج محکوم شود و از تاریخ قطعیت حکم تا حصول اعاده حیثیت یا شمول مرور زمان اجرای مجازات، مرتکب جرم عمدی تعزیری درجه یک تا شش گردد، حداقل مجازات جرم ارتكابی میانگین بین حداقل و حداکثر مجازات قانونی آن جرم است و دادگاه می تواند وی را به بیش از حداکثر مجازات تا یک چهارم آن محکوم کند.

۱. ارتكاب جرم عمدی درجه ۱ تا ۵ ۲. صدور حکم محکومیت قطعی در این مورد ۳. از تاریخ قطعیت الف. تا حصول اعاده حیثیت ب. مشمول مرور زمان اجرای مجازات ۴. ارتكاب جرم عمدی تعزیری درجه ۱ تا ۶ دیگری ۵. در این صورت حداقل مجازات افزایش می یابد و قاضی بین میانگین حداقل و حداکثر مجازات قانونی تا حداکثر مجازات قانونی مجازات تعیین می کند و می تواند مرتکب را به بیش از حداکثر مجازات تا یک چهارم آن محکوم کند.	}	شرایط تکرار جرم تعزیری

یعنی حداقل مجازات افزایش می‌یابد و قاضی از میانگین حداقل و حداکثر مجازات قانونی تا حداکثر مجازات قانونی مجازات تعیین می‌کند و می‌تواند بیش از حداکثر مجازات تا یک چهارم آن را تعیین کند.

* تکرار در جرایم عمدی باعث تشدید مجازات می‌شود نه در جرایم غیرعمدی.

* برای تحقق تکرار جرم، شخص باید مرتکب جرم عمدی تعزیری درجه یک تا پنج شده باشد و در این مورد حکم قطعی صادر شده باشد و قبل از اعاده حیثیت و یا شمول مرور زمان اجرای مجازات مجدداً مرتکب جرم عمدی تعزیری درجه یک تا شش دیگری شده باشد.

* بنابراین شرط تحقق تکرار جرم صدور حکم قطعی است نه لزوماً اجرای مجازات اول.

* اگر مجازات جرم اول اجرا نشده باشد مرتکب قبل از شمول مرور زمان اجرای مجازات مرتکب جرم عمدی تعزیری درجه یک تا شش دیگری شود مشمول تکرار جرم است بنابراین اگر بعد از شمول مرور زمان اجرای مجازات شخص مجدداً مرتکب جرم عمدی تعزیری درجه یک تا شش دیگری شود مشمول مقررات تکرار نخواهد بود.

* مدت مرور زمان اجرای مجازات

<p>۱. در جرم تعزیری درجه یک تا سه = ۲۰ سال از تاریخ قطعیت حکم است.</p> <p>۲. در جرم تعزیری درجه چهار = ۱۵ سال از تاریخ قطعیت حکم است.</p> <p>۳. در جرم تعزیری درجه پنج = ۱۰ سال از تاریخ قطعیت حکم است.</p>	}
---	---

* اگر مجازات جرم اول اجرا شده باشد باید قبل از اعاده حیثیت، شخص مجدداً مرتکب جرم عمدی تعزیری درجه یک تا شش دیگری شود تا مشمول مقررات تکرار جرم باشد بنابراین اگر پس از مدت اعاده حیثیت باشد مشمول مقررات تکرار جرم نخواهد بود.

* بنابراین اگر مجازات جرم اول اجرا شده باشد برای تحقق تکرار جرم باید مجازات جرم اول حبس باشد زیرا تمام مجازاتهای تعزیری باعث سلب حیثیت نمی‌شود بلکه به موجب ماده ۲۵ ق.م.ا. حبس‌های تعزیری درجه یک تا پنج در جرایم عمدی باعث سلب حیثیت می‌شوند نه مطلق تعزیرات درجه یک تا پنج

* بنابراین اگر مجازات جرم اول اجرا شده باشد اگر مجازات حبس تعزیری درجه یک تا چهار باشد زمان اعاده حیثیت سه سال پس از اجرای مجازات خواهد بود.

* اگر مجازات جرم اول که اجرا شده است حبس تعزیری درجه پنج باشد زمان اعاده حیثیت دو سال پس از اجرای مجازات خواهد بود.

* بنابراین اگر شخص در این مدت مرتکب جرم عمدی تعزیری درجه یک تا شش دیگری شود رفتار او منطبق با تکرار جرم خواهد بود و اگر بعد از این مدت مرتکب شود رفتار وی منطبق با قاعده تکرار جرم نخواهد بود.

ماده ۱۴ - ماده (۱۳۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۵/۲/۱ به شرح زیر اصلاح و تبصره آن ابقاء می‌شود.

ماده ۱۳۹ - در تکرار جرائم تعزیری، در صورت وجود جهات تخفیف مطابق مواد (۳۷) و (۳۸) این قانون اقدام می‌شود. تکرار جرم مانع تخفیف نیست.

ماده ۱۵ - متن زیر به ماده (۷۲۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ الحاق می‌شود:

عبارت «حداکثر مجازات کمتر از نود و یک روز حبس و یا» از بند (۱) ماده (۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ و عبارت «یا قانون» از صدر ماده (۱۲۷) این قانون حذف می‌شود و تبصره (۱) ماده (۱) و تبصره (۶) ماده (۵) قانون تشدید مجازات مرتکبی ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷/۹/۱۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام و مصادیق خاص قانونی که در آنها برای شروع به جرم و معاونت در جرم مشخص تحت همین عناوین مجازات تعیین شده است و ماده (۶۶۶) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ و تبصره آن نسخ می‌گردد.

* مواردی که به طور خاص برای شروع به جرم و معاونت در جرم با همین عنوان مجازات تعیین شده است نسخ می‌گردد.

* ماده ۶۶۶ کتاب پنجم ق.م.ا. و تبصره آن نسخ می‌گردد.

* عبارت «یا قانون» از صدر ماده ۱۲۷ ق.م.ا. حذف می‌شود.

ماده ۱۲۷ - در صورتی که در شرح مجازات دیگری برای معاون تعیین نشده باشد، مجازات وی به شرح زیر است:

الف - در جرایمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات یا حبس دائم است، حبس تعزیری درجه دو یا سه

ب - در سرقت حدی و قطع عمدی عضو، حبس تعزیری درجه پنجم یا شش

پ - در جرایمی که مجازات قانونی آنها شلاق حدی است سی و یک تا هفتاد و چهار ضربه شلاق تعزیری درجه شش

ت - در جرایم موجب تعزیر یک تا دو درجه پایین تر از مجازات جرم ارتكابی

* بنابراین مواردی که به طور خاص برای معاونت در جرم با همین عنوان مجازات تعیین شده است نسخ می‌گردد.

- بنابراین ماده ۵۸۴ کتاب پنجم ق.م.ا. که به طور خاص برای معاون مجازات تعیین کرده در میزان مجازات نسخ می‌گردد و طبق مقررات ماده ۱۲۷ ق.م.ا. تعیین می‌شود.

- بنابراین تبصره ماده ۶۱۲ در مورد معاونت در قتل که فاعل قصاص نمی‌شود نسخ می‌گردد و طبق تبصره ۲ ماده ۱۲۷ ق.م.ا. مجازات تعیین خواهد شد.

- بنابراین ماده ۷۱۰ کتاب پنجم ق.م.ا. که به طور خاص برای معاون مجازات تعیین کرده در میزان مجازات نسخ می‌گردد و طبق مقررات ماده ۱۲۷ ق.م.ا. مجازات تعیین می‌شود.

- در مورد ماده ۲۸۶ ق.م.ا. که آیا مجازات معاون در این ماده نسخ شده و طبق مقررات ماده ۱۲۷ ق.م.ا. عمل می‌شود یا نه ابهام وجود دارد. به نظر می‌رسد که در این فرض نیز مجازات معاون بر طبق ماده ۱۲۷ تعیین می‌شود، ولی لازم به ذکر است که در این خصوص نظر مخالف نیز وجود دارد مبتنی بر اینکه مجازات معاون طبق ماده ۲۸۶ تعیین می‌شود.

ماده ۲۸۶ - هر کس به طور گسترده، مرتکب جنایت علیه تمامیت جسمانی افراد، جرایم علیه امنیت داخلی یا خارجی کشور، نشر اکاذیب، اختلال در نظام اقتصادی کشور، احراق و تخریب، پخش مواد سمی و میکروبی و خطرناک یا دایر کردن مراکز فساد و فحشا یا معاونت در آنها گردد، به گونه‌ای که موجب اختلال شدید در نظم عمومی کشور، ناامنی یا ورود خسارت عمده به تمامیت جسمانی افراد یا اموال عمومی و خصوصی، یا سبب اشاعه فساد یا فحشا در حد وسیع گردد مفسد فی‌الارض محسوب و به اعدام محکوم می‌گردد.

- در مورد مجازات معاونت در جرم اسیدپاشی که به طور خاص در ماده ۴ قانون تشدید مجازات مرتکبین اسیدپاشی و حمایت از بزه‌دیدگان آن که مصوب ۱۳۹۸/۷/۲۱ مجازات پیش‌بینی شده بود نیز نسخ می‌گردد و مجازات معاونت در آن مورد نیز طبق ماده ۱۲۷ ق.م.ا. خواهد بود.

* نکته : مواردی که به طور خاص برای شروع به جرم با همین عنوان مجازات تعیین شده است نسخ می‌گردد

مصادیق قانونی شروع به جرم که به طور خاص پیش‌بینی شده بود و نسخ می‌شود عبارتند از:

۱. شروع به برخی از سرقت‌های تعزیری؛ (ماده ۶۵۵ کتاب پنجم ق.م.ا.) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۲. شروع به کلاهبرداری؛ (تبصره ۲ ماده ۱ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء، اختلاس و کلاهبرداری) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۳. شروع به ارتشاء؛ (تبصره ۳ ماده ۳ قانون تشدید) و ماده ۵۹۴ کتاب پنجم نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۴. شروع به اختلاس؛ (ماده ۶ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۵. شروع به آدم‌ربایی؛ (تبصره ماده ۶۲۱ کتاب پنجم ق.م.ا.) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۶. شروع به جرم تخریب و خرابکاری وسایل و تأسیسات مورد استفاده عمومی؛ مثل شبکه‌ی آب، برق و گاز؛ (تبصره ۱ ماده ۶۸۷ کتاب پنجم ق.م.ا.) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۷. شروع به حرق عمارت و اشجار و باغ‌ها و انبار؛ (تبصره ۱ ماده ۶۷۵ کتاب پنجم ق.م.ا.) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۸. شروع به جعل و تزویر؛ (ماده ۵۴۲ کتاب پنجم ق.م.ا.) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۹. شروع به قتل عمدی؛ (ماده ۶۱۳ کتاب پنجم ق.م.ا.) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.
۱۰. شروع به ارتکاب جرم قاچاق انسان و در حکم آن؛ (تبصره دو ماده سه قانون مبارزه با قاچاق انسان مورخ ۱۳۸۳/۴/۲۸، شش ماه تا دو سال حبس) نسخ شد و طبق مقررات ماده ۱۲۲ ق.م.ا. عمل می‌شود.